

---

*Н. О. Мудролюбова,
старший викладач кафедри теорії
та історії держави і права
НПУ імені М.П. Драгоманова*

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ НА ПРИКЛАДІ КОРОЛІВСТВА ШВЕЦІЇ

Найвищим досягненням соціальної держави є стабільність, тобто створення державно-правової, організаційно-управлінської, законодавчої інфраструктури суспільства і державних механізмів соціальної спрямованості, які б гарантували незворотний характер досягнень у соціальній сфері, не залежали від змін політичного і економічного курсу уряду і забезпечували б вплив громадянського суспільства на сам вибір цього курсу.

Скандинавська модель соціальної держави – держава загального добробуту (англ. – Welfare State, французький варіант – Etat Providence) – у своїй основі поєднує капіталістичний спосіб господарювання з ринковою економікою, головною метою якої є прибуток, і соціальну солідарність, яка в якості основного принципу проголошує соціальну злагоду у громадянському суспільстві, а на практиці реалізується законодавчою і виконавчою владою.

Соціальні гарантії є водночас гарантіями юридичними. Обов'язком правової соціальної держави є забезпечення кожному членові суспільства права на гідне людське існування. На відміну від людської гідності як категорії невід'ємних індивідуальних прав і свобод, які належать людині від народження, гідне людське існування є категорією соціальною, що визначає зміст правового статусу людини і громадянина.

Сутність обов'язку держави по забезпеченню гідного існування своїм громадянам ґрунтується на положенні: кожна людина має право розраховувати на такий життєвий рівень, який дозволяв би їй не тільки існувати, але й формувати та проявляти себе як особистість, бути активним членом суспільства, приймати безпосередню участь у виробництві та споживанні матеріальних і духовних благ.

Вихідними міжнародними актами у питанні встановлення змісту права людини на гідне існування є Загальна декларація прав людини [2], Конвенція Міжнародної організації праці “Про основні цілі і норми соціальної політики” № 117 [3], міжнародні пакти про права людини 1966 року [4] та інші.

Як зазначено у п. 1 та 3 ст. 23 Загальної декларації прав людини: “Кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці та на захист від безробіття; Кожний працюючий має

право на справедливу і задовільну винагороду, яка забезпечує гідне людини існування, її самої та її сім'ї, і яка в разі необхідності доповнюється іншими засобами соціального забезпечення”, – та п. 1 ст. 25: “Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставин” [2].

До основних видів засобів існування та потреб людини належать харчування, житло, медична допомога, одяг і взуття, освіта й інші духовні блага [5, с. 46].

Особливістю законотворчої і законодавчої системи держави добробуту Королівства Швеція є послідовність, стабільність, схвалення народом. Усі важливі закони в Швеції обов'язково враховують думку усієї країни і приймаються через всенародний референдум. За Конституцією Швеції референдум є обов'язковим, якщо до Конституції за поданням не менше третини парламентарів вносяться зміни або доповнення. Референдум призначається Риксдагом, проводиться одночасно з наступними виборами до Риксдагу, а затверджується при позитивному результаті голосування наступним складом Риксдагу, який має право як схвалити цей законопроект, так і не схвалити, бо за законом результати голосування на референдумі є консультативними. У разі негативного голосування законопроект не розглядається. Механізм схвалення змін і доповнень до Конституції двома послідовними скликаннями Риксдагу через референдум забезпечує стабільність законодавчої системи Королівства Швеція. Вагомим надбанням Швеції у соціальній сфері є виважені, детально розроблені і прописані норми соціального законодавства, які регламентують відносини на всіх стадіях життєдіяльності людини так, що людина відчуває себе захищеною протягом усього свого життя.

Література :

1. Sweriges Riksdagen [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу : <https://www.riksdagen.se/>.
2. Universal Declaration of Human Rights: proclaimed by the United Nations General Assembly. – Paris, on 10 December 1948.
3. Конвенція “Про основні цілі і норми соціальної політики” № 117 // Міжнародна організація праці. – 1962 р.;
4. *Мельникова І. М.* Міжнародні пакти про права людини // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – Київ : Наукова думка, 2009. – Т. 6: Ла – Мі. – С. 728.
5. *Скуратівський В. А.* Основи соціальної політики : навч. посіб / В.А. Скуратівський, О. М. Палій. – Київ : МАУП, 2002. – 200 с.